

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

Boek

Hoop voor een zuchtende schepping – reflecties over lijden en ecologie bij Romeinen 8

Auteur: Hans Burger

Uitgave van de 'Willem de Zwijgerstichting

<https://www.willemdezwijgerstichting.nl/bestellen>

Andere boeken

1). **Het groene hart van het geloof – Dave Bookless**

<https://www.arochnl.nl/het-groene-hart-van-het-geloof/>

2). **De Bijbel spreekt vandaag – boodschap van Romeinen – John Stott**

<https://www.bol.com/nl/nl/p/de-bijbel-spreekt-vandaag-boodschap-van-romeinen/1001004006580170/>

3). **Creation Care: A Biblical Theology of the Natural World – Douglas J. Moo & Jonathan A Moo**

<https://readingreligion.org/books/creation-care>

4). **Tussen woning en woestijn: milieuzorg als aspect van christelijke cultuur – H.W. de Knijff**

<https://www.bol.com/nl/nl/p/tussen-woning-en-woestijn/666787983/>

5). **Goede Vrijdag; de dag dat de Revolutie begon – Tom Wright**

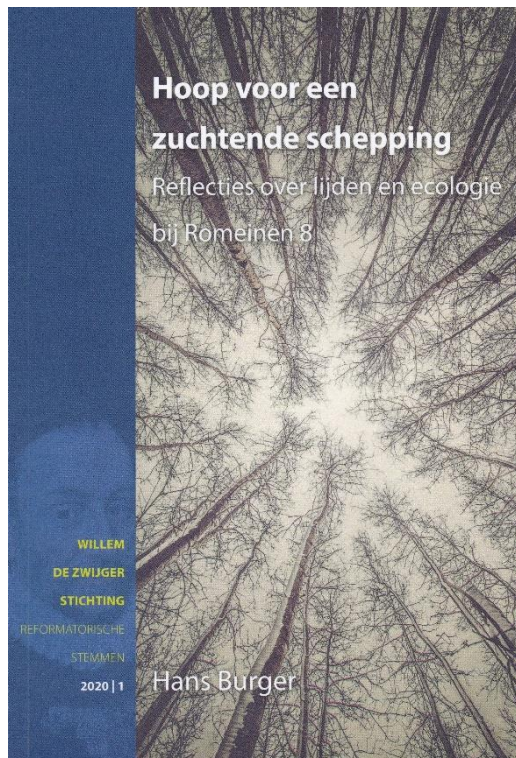
<https://www.uitgeverijvanwijnen.nl/goede-vrijdag-tom-wright-9789051945478.html>

6). **De wereld liefhebben: over ecologische paniek en politieke Ethiek – Roel Kuiper**

<https://www.bertaltena.com/roel-kuiper-de-wereld-liefhebben/>

7). **Verdreven uit de hof, levend uit de belofte – dr. Koert van Bekkum**

<https://www.willemdezwijgerstichting.nl/bestellen>

Inleiding

Zinloosheid, vergankelijkheid, het zuchten van de schepping; je kunt het herkennen in allerlei ervaringen. Een huwelijk dat stuk loopt, een carrière die afbreekt, een ziekte die je leven op zijn kop zet of een verkeersongeluk waardoor je in rouw gedompeld wordt. Het bestaan van de schepping lijkt zinloos. De schepping is immers aan de zinloosheid onderworpen, de schepping is slaaf van het verderf. Alles vergaat, alles gaat een keer kapot, alles verliest een keer zijn betekenis. In elk

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

mensenleven komt de dood een keer langs om alles stop te zetten.

Het is goed nieuws dat de Bijbel hier eerlijk over is. Een christen hoeft ervaringen van pijn en lijden niet te ontkennen. Het gevoel van zinloosheid en de ervaring van afbreuk hoeven niet weggedrukt te worden. Niemand die Jezus volgt en geleid wordt door de Geest hoeft zichzelf te overschreeuwen. Het is goed nieuws dat we voor Gods aangezicht, in Christus en in de Geest eerlijk mogen zijn.

Dan is het belangrijk dat we zien hoe God in Christus en in de Geest met ons lijden omgaat. Want het moge waar zijn dat gevoelens van zinloosheid en afbraak niet ontkend hoeven te worden, dat is soms makkelijker gezegd dan gedaan. Bovendien is het de vraag hoe we niet in het algemeen, maar heel concreet 'voor Gods aangezicht' op een eerlijke manier met lijden om kunnen gaan. Mensen reageren op allerlei manieren op zinloosheid en lijden.

Maar wat maakt Paulus duidelijk en hoe kan dat helpen om eerlijk te zijn over onze pijn in Christus en geleid door de Geest? Aandachtige lezing van Romeinen 8 kan helpen om een antwoord op die vraag te vinden.

Inhoudsopgave

In deze brochure luisteren we naar het licht dat Romeinen 8 werpt op de zinloosheid, de vergankelijkheid en op het zuchten van de schepping in de tegenwoordige tijd. Dat zal gebeuren in drie stappen.

1. Eerst kijken we naar de rol van de mensheid in de schepping. Hoe tekent Paulus de verantwoordelijkheid van mensen binnen de orde van Gods schepping?
- 2). Daarna zal ingegaan worden op hoe Christus en de Geest volgens Romeinen 8 omgaan met de zinloosheid en het zuchten van de schepping.
- 3). Vanuit deze beide perspectieven van schepping en verlossing komt tenslotte ons leven hier en nu ter sprake. Wat betekent Paulus' boodschap voor hoe wij omgaan met zinloosheid en lijden? Op welke manier is er hoop voor de toekomst?

Geschapen en gevallen	Christus, de Heilige Geest en onze zinloosheid	Leven hier en nu
Schepping: met mensen gevallen, met mensen verlost De schepping is niet zelf vervloekt Beeld van God: koning en priester Geplaatst in de hof van Eden Verbannen uit de tuin	Hoe komt het lijden ter sprake? Het lijden van Christus Jezus' ervaring van zinloosheid Hoofd van de schepping (Kol 1 en Hebr. 2) Identificatie Onhaalbaar? De Heilige Geest als eersteling Het zuchten van de Geest Hoop in onze zinloosheid	Herstel van alle relaties Zuchten en hopen Vervanging, recycling, herstel, elevatie? Schepping, opstanding, lichaam van Christus Leven als nieuwe mens Heeft het zin?

Op de volgende pagina's geef ik een samenvatting van de hoofdstukken 2 t/m 4 van deze brochure.

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

Hoofdstuk II – Geschapen en gevallen (pagina 12 t/m 26)

- ✓ Romeinen 8 laat zien dat wat er met mensen gebeurt invloed heeft op de schepping (Romeinen 8:19-21) (p. 12)
- ✓ Bij het 'zichtbaar worden van Gods kinderen denkt Paulus concreet aan het delen in de heerlijkheid van Christus en aan de verlossing van ons lichaam (vers 7 en 23). Dat herstel van mensen betekent ook dat de schepping hersteld zal worden (p. 13)
- ✓ Dat klinkt mooi, maar het is de pijnlijke keerzijde van iets anders. Mensen hebben de schepping ook meegenomen in hun val. Ook dat komt terug in Romeinen 8. Paulus zinspeelt hier op Genesis 3. (p. 13)
- ✓ De zonde van de mens heeft alle verhoudingen beschadigd. Ongehoorzaam zijn aan God heeft directe invloed op je verhouding met God. Maar ook de verhouding van mensen met zichzelf en met elkaar is beschadigd. De verhouding van mensen met de schepping is ook beschadigd. De pijnlijke constatering is terecht: wij met onze daden zijn de oorzaak van veel zinloosheid van de schepping en zijn daardoor schuldig (p. 14)
- ✓ Het lot van de schepping en het lot van mensen zijn direct met elkaar verbonden. Hoe dat begrepen moet worden is een belangrijke vraag. Maar voor de schrijver daarop ingaat, is het belangrijk na te gaan of de zinloosheid en het verderf betekenen dat de schepping zelf vervloekt is (p. 15)
- ✓ De vloek in Genesis 3 betreft niet de schepping als geheel, maar bepaalde verhoudingen. In Gen. 3:16 zegt God dat de vloek doorwerkt in de zwangerschap van de vrouw en in de verhouding tussen man en vrouw. In Gen. 3:17 richt God zich tot de man en richt de vloek zich concreet op de aardbodem omwille van de mens, wat zich uit in zwoegen, in onkruid en in zweeten tijdens je werk. De vloek is niet totaal, maar betreft vooral de verhoudingen waarin de mens staat: persoonlijke verhoudingen en de verhouding van de mens met de aarde (p. 15)
- ✓ Zinloosheid en vergankelijkheid betekenen dat mensen de schepping niet werkelijk tot bloei kunnen komen, al was het maar omdat ze te vroeg sterven en alle kennis en vaardigheden die ze hebben meenemen in hun graf. Dave Bookless wijst erop dat de zonde van mensen ook een versturende invloed heeft op de verhouding tussen God en de schepping (psalm 62 versus Jeremia 12:4). Het gedrag van mensen die onverschillig staan tegenover God heeft effect op de niet-menselijke schepping. En dat heeft inderdaad ook zijn weerslag op de verhouding tussen God en de schepping (p. 16)
- ✓ De vraag blijft hoe deze verbinding tussen het lot van mensen en het lot van de schepping begrepen moet worden. De christelijke traditie heeft hier altijd verwezen naar de schepping van de mens als beeld van God (p. 16 t/m 22).. Dit beeld van God zijn wordt dan verbonden met een bepaalde rol binnen de schepping, als een meester die de schepping moet beheren. Binnen de orde van de schepping moet de mens als onderkoning namens God goed voor de schepping zorgen (p. 17)
- ✓ Wat is een goede christelijke visie op de plaats van de mens binnen de schepping? Het is belangrijk om allereerst te benadrukken dat de mensheid zelf deel van de schepping is (Rom. 8:22,23) (p. 18). Wat Paulus laat zien is dat christenen die de Geest ontvangen hebben zuchten, net als heel de schepping. Het zuchten is een gezamenlijk zuchten. Samen zijn we in barensoed: christenen en de rest van de schepping (p. 17)
- ✓ Als onderdeel van de schepping en binnen de orde van de schepping hebben mensen een speciale plek. Twee passages uit het OT zijn belangrijk om deze positie in beeld te krijgen. Psalm 8 zingt over de hoge eer die God aan mensen gegeven heeft. En in Genesis 1 komt de schepping van de mens ter sprake (p. 19)
- ✓ In de theologie is door de eeuwen heen veel discussie geweest over wat het betekent dat de mens 'beeld van God is'. Het is van belang dat twee dingen hier in Genesis 1 met elkaar

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

verbonden worden: de schepping van de mens als beeld van God en de rol van de mens binnen de schepping. Mensen zijn geschapen als beeld van God om op God te lijken, om God te representeren, om Hem zichtbaar te maken en namens God aanwezig te zijn en te handelen (p. 21)

- ✓ Binnen de traditie van de westerse kerk is dat beeld van God vooral begrepen in koninklijke termen. Het is goed om te zien dat binnen de oosterse kerk het beeld van God verbonden wordt met priesterlijke termen. Priesters gebruiken hun vrijheid om de wereld in handen te nemen en aan God op te dragen. En ze delen Gods zegen uit aan dat wat aan God opgedragen is. Deze rol van mensen – als beeld van God met een koninklijke en priesterlijke taak, maakt dat wat zij doen binnen de orde van de schepping zo cruciaal is (p. 20,21)
- ✓ Genesis 2 vertelt dat God mensen plaatste in een tuin om die te bewerken en te onderhouden. In de tuin is het leven veilig en goed. Je leeft er in Gods aanwezigheid en deelt in Gods heerlijkheid. In die tuin is het mogelijk om voor altijd te leven. Er staat overigens nergens in Genesis dat er in het begin geen dood was. We zijn geneigd om heilsprofetieën zoals Jesaja 11 terug te projecteren naar het begin. Veel waarschijnlijker is dat buiten de tuin de schepping niet zo veilig en harmonieus was als binnen de tuin. Het ecosysteem van onze wereld is ondenkbaar zonder dood, zonder prooi die gegeten wordt en zonder rovers die eten (p. 21,22)
- ✓ Hoe moet die zinloosheid en dat verval dan begrepen worden? Het verhaal van Genesis verwijst daarvoor niet alleen naar de eerste zonde van mensen, maar ook naar hun verbanning uit de tuin. Mensen hebben Gods vertrouwen beschaamd en zijn ongehoorzaam geworden. Als je de relatie met God beschadigt, beschadig je jezelf, anderen en de schepping. Dat zie je meteen na de zondeval. Adam en Eva schamen zich voor zichzelf, voor elkaar en voor God (p. 23)
- ✓ De effecten van ons zondigen gaan echter verder dan dat onze existentie ontwricht wordt. Genesis 3 vertelt dat God de mensen opzoekt en hen aanspreekt op hun verantwoordelijkheid. Ze worden gestraft met verbanning uit de tuin, op hun verhouding met de rest van de schepping komt een vloek te liggen en ze mogen niet meer eten van de boom van het leven. Dat betekent dat niet alleen onze eigen existentie fundamenteel onveilig aanvoelt, maar dat we ook leven in een omgeving die radicaal verschilt van de veilige omgeving van de tuin waar we mochten leven in Gods nabijheid. Kwetsbare mensen ontwikkelen zich anders in een veilige omgeving dan in een vijandelijke setting. Verbanning uit de tuin betekent dat mensen voortaan met zichzelf worstelen, met elkaar, maar ook met hun omgeving (p. 23,24)
- ✓ Buiten de tuin leven betekent niet langer leven in Gods aanwezigheid en dus de heerlijkheid van God missen. Om beeld van God te zijn heb je het nodig om zo dichtbij God te leven. Maar die heerlijkheid van God moeten we missen. Ook is het niet langer mogelijk om te eten van de boom van het leven die midden in de tuin stond. Onsterfelijkheid is dus niet langer een mogelijkheid. Door de zonde is ook de dood in de mensenwereld gekomen (p. 24)
- ✓ Deze verstoring van het netwerk van verhoudingen waarvan de mens op het knooppunt staat, is de oorzaak van de zinloosheid en het verderf waarvan in Romeinen 8 sprake is. De milieucrisis is een uiting van deze geestelijke crisis en geestelijke ontwrichting van de orde van de kosmos. Mensen die op zichzelf gericht zijn, gaan zichzelf en hun eigen belangen voorop stellen. God wordt een bedreiging en mensen gaan hun eigen wereld met hun eigen afgoden ontwerpen (p. 24,24)
- ✓ Overall treedt vervreemding op. Sociale en ecologische ongerechtigheid gaan hand in hand. We hebben geen liefdevol oog meer voor onze naaste en voor Gods schepping. We willen macht uitoefenen of anders wordt er macht over ons uitgeoefend. Waar verblinding, luiheid, onnadenkendheid, hebzucht, machtswellust en egoïsme de toon aangeven, komt het leven niet meer tot bloei, maar gaat kapot (p. 25)
- ✓ De schepping komt dus niet meer tot zijn doel als mensen niet meer tot hun doel komen. Haar bestaan is zinloos geworden. Het effect daarvan is verderf en dood (p. 26)

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

Hoofdstuk III De Heilige Geest en onze zinloosheid (p. 27 t/m 38)

- ✓ Hoe komt Paulus er eigenlijk toe om in Romeinen 8 over het lijden en het zuchten van de schepping te beginnen? Paulus heeft de Romeinenbrief geschreven over onze menselijke problemen waar Joden en heiden beiden mee zitten (1-3). Daarna heeft hij Gods uitweg laten zien: de rechtvaardiging door het geloof in Jezus Christus en niet door onze werken (3-5). Wie met Christus is gestorven heeft de zonde niet meer als heer en meester, al zit de zonde ons nog wel in het bloed (6,). Geleid door de Geest is een nieuw leven mogelijk. Daarover gaat Romeinen 8 (p. 27)
- ✓ Straks is er de erfenis van de heerlijkheid van God, maar nu al is de Geest er als voorschot. En nu is er nog het lijden. Opmerkelijk genoeg komt het lijden ter sprake vanuit de eenheid met Christus. Als we een met Hem zijn en delen in wie Hij is, dan betekent dat hier en nu ook delen in Christus' lijden (p. 27)
- ✓ Hoe kan vanuit ons 'delen in het lijden van Jezus Christus' de schepping met haar zinloosheid en verderf ter sprake komen. Om dat te begrijpen moet eerst de vraag gesteld worden wat het lijden van Jezus Christus precies is. Waardoor heeft Christus geleden? (p. 28,29)
- ✓ 1). Jezus kwam om het goede nieuws van Gods koninkrijk te brengen (Marcus 1:14,15). Wat dat koninkrijk betekende liet Jezus zien door zijn tekenen: bevrijding en genezing. Hij werd echter niet geloofd door de leiders van zijn eigen volk. Hij werd verworpen en moest uit de weg geruimd worden (p. 28)
2). Hun onrecht en zonde werd op een nog diepere manier zijn dood, omdat Hij zich identificeerde met de zonde en het onrecht van zijn volksgenoten. Hij wilde de weg van lijden en dood gaan en koos deze weg vrijwillig en in gehoorzaamheid aan zijn Vader (p. 28)
3). Jezus leed aan de gevolgen van onze zonde. Hij onderging een oneerlijk proces, één met alle slachtoffers van onrecht. Hij hing aan het kruis als een bespotten mislukkeling, één met mislukte mensen in een zinloos bestaan. Hij was in de dood bij ons, één met een mensheid die te gronde gaat aan zonde, zinloosheid en verderf. En dat lijden begon al eerder. Jezus Christus leed aan onze zinloosheid, hopeloosheid, vergankelijkheid. Hij heeft zich met heel ons menselijk leven één gemaakt (p. 29)
- ✓ Hebreëen 4:15 tekent Jezus als de hogepriester die met ons mee kan voelen. Het moet Jezus geraakt hebben dat mensen Hem niet begrepen, zijn woorden niet pruimden, zijn goede nieuws over het komende koninkrijk van God verwierpen (p. 29)
- ✓ Het lijdensverhaal vertelt over Jezus' ultieme ervaring van zinloosheid. Als Hij eenzaam tussen hemel en aarde hangt, door mensen uitgekotst, door God verlaten, an maakt Hij de woorden van psalm 22 tot zijn eigen woorden. De psalm is ooit door David geschreven als uiting van zijn eigen ervaring van eenzaamheid. Het is een schreeuw van pijn en angst (p. 30)
- ✓ Er is meer te zeggen over de vraag: 'Waarom zou het lijden van de schepping en de ervaring van de zinloosheid bij het lijden van Christus horen? Dat wordt nog duidelijker vanuit Kolossenzen 1. Als de opgestane is Christus de eerstgeborene van de hele schepping. Hij is de laatste Adam die weer als koning en priester over de wereld regeert en vanuit Hem krijgt alles opnieuw zijn juiste plaats binnen de orde van de schepping (p. 31)
- ✓ Om Paulus te begrijpen is het wezenlijk dat Jezus Christus zich helemaal met ons bestaan heeft geïdentificeerd. Hij heeft ons lijden tot zijn lijden gemaakt. Paulus laat in Romeinen 8 zien hoe ver dat gaat. Jezus Christus als beeld van God met zijn koninklijke en priesterlijke taak, is werkelijk ingegaan in onze zinloosheid en ons verderf. Voor ons roept dat de vraag op hoe wij met ons lijden en onze gevoelens van zinloosheid omgaan (p 32)
- ✓ Doordat Jezus zich met ons lijden heeft geïdentificeerd, opent zich een nieuwe weg om met lijden, zinloosheid en verderf om te gaan: samen met Jezus, achter Hem aan, samen als zijn lichaam. Dat gaat ver. Delen in het lijden van Christus gaat over meer vormen van lijden dan vervolging vanwege je geloof in Hem. Elke ervaring van lijden, zinloosheid en verderf waarmee Jezus zich één heeft gemaakt, kunnen wij gaan zien als lijden samen met Jezus en

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

- zijn lichaam, achter Hem aan. Het omvat heel het lijden van deze tijd, dat immers als geheel een lijden is door de zonde en als gevolg van de zonde (p. 31,32)
- ✓ Heb je er iets aan om te weten dat iemand met je meelijdt? Het spreekwoord 'gedeelde smart is halve smart' verwijst naar een reële ervaring. Solidariteit in lijden verandert de ervaring van het lijden wel degelijk. Het opheffen van de eenzaamheid maakt het lijden kleiner. Verder is belangrijk dat Jezus Christus niet alleen in het lijden nabij is, maar dat Hij ook echte hoop geeft. Er is hoop voor de schepping (Rom. 8:21) en voor ons lichamelijk bestaan (Rom. 8:23). In de eenheid met Christus krijgt ons lijden een nieuwe betekenis als een zuchten in barensnood (Rom. 8:22). Het lijden en de dood hebben niet meer het laatste woord. Tenslotte is het belangrijk om te bedenken hoe Jezus Christus bij ons is. Hij is niet iemand die op een kamer verder ligt. Daarom is het nodig ook te kijken naar de aanwezigheid van de Heilige Geest (p. 34)
 - ✓ God geeft ons niet alleen mooie gedachten of een lotgenoot op afstand. Paulus is in Romeinen 8 aan het uitleggen hoe ons bestaan als christenen een leven is dat geleid is door de Heilige Geest. Die Geest verdwijnt niet buiten beeld wanneer Paulus het heeft over dat we delen in de erfenis en in het lijden van Jezus Christus (p. 34,35)
 - ✓ Positief gezegd: de Geest is voor ons het begin van het einde. Paulus verwoordt het zelf in Romeinen 8:10,11. De aanwezigheid van de Geest van Jezus Christus in de gelovigen is de aanwezigheid van de Geest van Pasen. Waar de Geest als voorschot al aanwezig en aan het werk is, daar wordt het nieuwe leven nu al tastbaar. Gelovigen laten zich leiden door de Geest die leven en vrede brengt (Rom. 8:6) en gaan al met God om als hun 'Abba' (Rom. 8:12-15) (p.35)
 - ✓ In de huidige tijd leven we met de spanning van de oude schepping met onze oude lichamen die voorlopig nog blijven bestaan en de nieuwe schepping die begonnen is met Pasen (p. 36)
 - ✓ De zinloosheid en de slavernij van het verderf zijn er nog (Rom. 8:20,21). Daarom zuchten de schepping en daarom zuchten ook de gelovigen die de Geest al ontvangen hebben als eersteling van het opstandingsleven (Rom. 8:22,23). Ook al staat dat zuchten in een nieuw licht en krijgt het nu betekenis als de barensnood (Rom. 8:22) van het nieuwe leven, toch zuchten wij nog steeds. We kreunen, vol verlangen naar dat wat er nog niet is (p. 36)
 - ✓ En wat doet de Geest? Als je tot je door laat dringen wat Paulus schrijft in Romeinen 8:26,27, ga je je als het goed is verbazen over wat de Geest doet:
 -) De Geest zucht met ons mee (p. 36)
 -) Dit zuchten van de Geest wordt tot een pleidooi, waarmee de Geest in de hemel pleit voor al die zuchtende heiligen (p. 36)
 -) De Geest Zelf getuigt met onze Geest dat wij kinderen van God zijn (p 36)
 -) De Geest geeft ons de vrijmoedigheid en het lef om je eigen gevoel van zinloosheid te delen met Jezus (p. 37)
 -) De Geest pleit in dat zuchten volgens de wil van God voor ons, Gods Heiligen. De Geest neemt het voor ons op
 -) De Geest maakt ons lijden één met het lijden van Christus (p. 37)
 - ✓ Het leven is onderworpen aan de zinloosheid en zit gevangen in de slavernij van het verderf. Dat is nog steeds zo en het doet nog steeds pijn. We hoeven het niet mooier te maken dan het is. Maar door Christus en door de Geest verandert deze situatie wel fundamenteel. Christus heeft ons één gemaakt met ons bestaan. En de Heilige Geest komt bij ons. Niet alleen als eersteling van de grote oogst van Pasen om ons in het nieuwe leven te alten delen, maar ook om opnieuw ons zinloze bestaan te verbinden met Jezus Christus, onze Heer (p. 37)
 - ✓ We hoeven lijden niet meer eenzaam te doorstaan, maar dankzij de aanwezigheid van de Heilige Geest in eenheid met Jezus Christus. En het lijden is geen eindstation meer (Rom. 8:17) (p. 37)

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

IV Leven hier en nu (p. 39 t/m 49)

- ✓ Gereformeerden hebben soms de neiging om de relatie met God los te maken van hun andere relaties. God herstelt in de rechtvaardiging zijn relatie met ons. Het gevaar is dat het herstel van die relatie op zichzelf blijft staan. Het is onjuist wanneer dat gebeurt. De problemen in de relatie met God werken immers door in alle andere relaties: met onszelf, met onze naaste en met de ons omringende niet-menselijke schepping. Het zou raar zijn dat het herstel van de relatie met God, die voor ons bestaan zo fundamenteel is, niet evenzeer zou gaan doorwerken in alle andere relaties (p. 39)
- ✓ In Rom. 8:18-26 ligt de nadruk op het zuchten van de hele schepping en dus op wat er van het heil allemaal nog niet zichtbaar is geworden. We hopen op iets wat we nog kunnen zien (Rom. 8:24,25). Wat we zullen krijgen wordt op verschillende manieren aangeduid:
 -) We zullen delen in de heerlijkheid van Christus
 -) We zullen zichtbaar herkenbaar zijn als kind van God. Die herkenbaarheid zal vorm krijgen in onze lichamelijke
 -) ons lichaam zal delen in de opstanding van Jezus en zal veranderen in een opstandingslichaam dat verheerlijkt met Gods heerlijkheid weer in Gods aanwezigheid leeft (p. 40)
- ✓ In afwachting van de complete verlossing is er ziekte en gebrokenheid, maar ook genezing. De duivel laat nog zijn macht gelden, maar in het leven van christenen is zijn macht gebroken en is er bevrijding. Dat betekent dat het zuchten niet het laatste woord heeft. Dat geldt voor ons eigen lichamelijke bestaan, voor onze relaties met onze lichamelijke menselijke naasten én voor onze relaties met de niet-menselijke schepping. Dat ons zuchten niet het laatste woord heeft, betekent dus ook dat sociaal en ecologisch onrecht niet het laatste woord hebben (p. 41)
- ✓ Vanuit Rom. 8 lijkt er vanuit het herstel van de schepping hoop te zijn voor de hele schepping. Maar hoe zit dat wanneer je denkt aan bijbelgedeelten zoals 2 Petrus 3:10: 'Dan zullen de hemelen met gedruis voorbijgaan en de elementen brandend vergaan, en de aarde en de werken daarop zullen verbranden?' (p. 42)
- ✓ Een belangrijke theologische voorvraag is of inzet voor de niet-menselijke schepping wel zin heeft. Immers, als de niet-menselijke schepping door vuur zal vergaan en alleen mensen gered worden, kunnen we ons beter richten op evangelisatie dan op het ecologische probleem. Er zijn vier assen waarlangs in de theologie nagedacht wordt over de toekomst van de schepping: vervanging, recycling, herstel en elevatie (p. 42)
- ✓ Het is een echte vraag op welke manier onze inzet voor het behoud van de schepping van betekenis is voor Gods koninkrijk en voor de nieuwe aarde (vgl. 1 Johannes 3:2) (p. 42)
- ✓ We weten niet hoe wij er uit zullen zien wanneer we uit de dood zijn opgestaan en delen in Christus' heerlijkheid. We weten ook niet wat precies onze bijdrage is aan het koninkrijk van God op de nieuwe aarde of op welke manier het ecosysteem waarvan we nu als mensen deel uit maken door kruis en opstanding heen nieuwe schepping zal worden. Er zal continuïteit en discontinuïteit zijn, zoals die er ook is met de opstanding van ons eigen lichaam (p. 43)
- ✓ Vanuit het grote verhaal van God zijn er meerdere motieven om je in te zetten voor ecologische en sociale gerechtigheid (p. 44)
 -) De aarde is van de Heer (psalm 24). De aarde getuigt van Gods grootheid en brengt lof aan God (psalm 104 en 148). Dat alleen al zou voldoende reden moeten zijn om zorgvuldig om te gaan met je medemens, met de leefomgeving van je medemensen, met de niet-menselijke schepping
 -) De schepping is het ecosysteem waarin wij zelf leven. Als je de schepping beschadigt, beschadig je het ecosysteem waarvan je zelf deel uitmaakt en waarvan je zelf afhankelijk bent. Wie ons ecosysteem beschadigt, zet de toekomst van onze kinderen op het spel
 -) Ecologische problemen versterken de sociale ongelijkheid in de wereld. We exporteren afval naar landen waar de wetgeving minder streng is. We laten onze afgedankte schepen

Romeinen 8 – hoop voor een zuchtende schepping

slopen op stranden van ontwikkelingslanden. Klimaatverandering komt harder aan wanneer je minder welvarend bent en jezelf er minder goed tegen kunt beschermen. Wanneer wij de wereld uitputten en het klimaat ontwrichten, zetten wij voor generaties na ons het voortbestaan van een leefbare aarde op het spel. Ecologisch onrecht is ook sociaal onrecht (p. 45)

-) Bovendien is God mens geworden in Jezus Christus en opgestaan uit de dood. Dat laat zien dat God trouw is aan zijn schepping en dat de schepping hoop en toekomst heeft. Met het herstel van de mensen heeft God de hele schepping op het oog, laat Romeinen 8 zien (p. 45). In Christus als laatste Adam is er weer een mens die zijn rol binnen de schepping op de goede manier vervult. Hij is het hoofd van alles, door Hem valt alles weer op zijn plek en door Hem heeft de schepping toekomst. Wij mogen daarin delen en Christus wil in ons zichtbaar worden. Wat wij doen is een oefening, een teken, een getuigenis van Gods toekomst (p. 45)

-) Rom. 8:19 is niet alleen meer toekomstmuziek. Nu al kunnen wij de schepping als priesters en koningen door ons gebed en door ons handelen heiligen en aan God toewijden. Dat kan niet zonder liefdevolle aandacht en verantwoordelijke zorg voor de ons omringende schepping, waarvan we zelf onderdeel zijn. Opstanding betekent ook dat er geen reden is voor ecologische paniek (p. 46)

-) Christus wordt niet zichtbaar in een paar mensen, maar in zijn lichaam, de kerk. De kerk is een wereldwijde beweging die in bijna alle landen vestigingen en actieve voortrekkers heeft, die bewoond worden door de Geest van Jezus Christus. Zij bestaat uit mensen die van binnen uit veranderd worden, zodat ze niet meer egoïstisch en hebzuchtig en nalatig en sloom alles maar laten gebeuren. Wat wij doen is geen druppel op de gloeiende plaat. Ze maken deel uit van een wereldomspannende vernieuwingsbeweging (p. 46)

- ✓ Wat er mis gaat als mensen zich laten leiden door hebzucht en egoïsme, gaan we steeds beter zien. De ecologische crisis heeft een spirituele wortel. Het goede nieuws van Jezus Christus betekent dat de crisis van Gods schepping bij de wortel wordt aangepakt. Nieuwe mensen maken een ommekeer mee waardoor je anders gaat kijken naar God, naar jezelf, je naaste en de wereld (p. 47) Wat gebeurt er wanneer je als christen gaat leven als priester en koning en je denkt terug aan de taak die God ons gaf in de tuin? De gezindheid van Christus mag ons doortrekken: liefdevolle aandacht, vrijgevig uitdelend van Gods overvloed, in soberheid genieten van meer dan genoeg (p. 48)
- ✓ De schepping zucht en wij zuchten. Heeft het zin om je in te zetten voor het behoud van schepping en schepselen? Vanuit Pasen en Pinksteren heeft het zin. In het lijden is Gods Geest nabij en het leven van Jezus' opstanding vernieuwt ons van binnen uit. Maar ook het lijden van Christus is hier belangrijk. Hij wilde ons bereiken met Gods liefde en had er alles voor over om ons weer thuis te brengen bij God, in Gods heerlijkheid. Wie eerste het koninkrijk van God zoekt en zijn gerechtigheid, kan zomaar alleen komen te staan net als onze Heer zelf. Wie Christus volgt, identificeert zich met de belangen van zijn naaste en van Gods schepping, zoals Hij het ook deed. Delen in het lijden van Christus kan ook betekenen dat je alleen komt te staan wanneer je Gods gerechtigheid zoekt en je verzet tegen ecologisch en sociaal onrecht (p. 48,49)
- ✓ Ja, het heeft zin, want Paulus sluit zijn prachtige hoofdstuk over de opstanding en overwinning op de dood zo af; "Daarom, mijn geliefde broeders, wees standvastig, onwankelbaar, altijd overvloedig in het werk van de Heer, in de wetenschap dat uw inspanning niet tevergeefs is in de Here" (1 Kor. 15:58)